

Een leven lang leren op de VU

Wie denkt dat leren ophoudt wanneer studenten met hun bul de universiteit verlaten, heeft het mis. Door maatschappelijke veranderingen, zoals de gespannen arbeidsmarkt en de snelle ontwikkeling van kennis en technologie, groeit de vraag naar bij- en nascholing. Ook persoonlijke ontwikkeling en zelfontplooiing zijn redenen om onderwijs te blijven volgen. Daarom stelt de VU de aanwezige academische kennis op de universiteit ook beschikbaar voor een leven lang leren.

Het is stil in de collegezaal, ergens in het Wis- en Natuurkundegebouw. Twintig studenten luisteren aandachtig naar het college 'Evolutie van de mensheid' van Bert Boekschoten, paleontoloog en emeritus hoogleraar bij de faculteit der Aard- en Levenswetenschappen. Er klinkt hard gelach bij de suggestie dat de mens zou afstammen van de rat. Het is een van de vele colleges die op de VU worden gegeven aan studenten, met dien verstande dat de gemiddelde leeftijd van de studenten hier zestig jaar is. De studenten volgen HOVO-onderwijs, Hoger Onderwijs Voor Ouderen. Nederland kent vijftien HOVO-instellingen die academische cursussen organiseren voor vijftigplussers. HOVO-Amsterdam, onderdeel van het Onderwijscentrum VU, verzorgt zo'n zeventig cursussen per jaar. De onderwerpen lopen uiteen van theologie, geschiedenis, kunst en filosofie, tot water en energievoorziening.

De belangstelling voor HOVO-cursussen is groot. Jaarlijks registreert HOVO-Amsterdam ruim 2.000 cursisten. Astrid Mantel, HOVO-coördinator: "De groep ouderen in Nederland groeit niet alleen, maar blijft ook langer gezond, energiek en leergierig. Wat je ziet, is dat de oppasoma's hebben plaatsgemaakt voor oma's die hun eigen dagprogramma hebben, ondernemend zijn en zich verder willen ontwikkelen. Het volgen van een academische cursus over een onderwerp dat je interesseert, biedt dan een prachtige uitdaging. En denk nu niet dat het een passieve club toehoorders is. Integendeel, de cursisten stellen veel vragen en werken

actief aan hun opdrachten. Ook verrichten ze wekelijks een aantal uren zelfstudie. Hun enthousiasme en de interactie tijdens de lessen vinden ook veel waardering bij de docenten." HOVO-docenten zijn allen specialisten met een academische achtergrond. Sommigen zijn als docent verbonden aan de VU, anderen zijn freelancers uit de praktijk. Een interfacultaire programmacommissie bewaakt samen met het Onderwijscentrum VU de inzet van docenten, het cursusaanbod en de kwaliteit van het onderwijs.

HOVO behoort tot het zogenoemde 'postinitiële onderwijs'. Dit is onderwijs dat niet door de wet wordt voorgeschreven en niet door de overheid wordt gefinancierd. Het is een aanvulling op het initiële onderwijs, dat wél onder de onderwijswet valt en dat volgens strak gedefinieerde toegangseisen en eindtermen is geregeld. De 44 bacheloropleidingen en ongeveer 100 masteropleidingen van de VU, die voortkomen uit de oude doctoraalopleidingen, vallen onder het initiële onderwijs. Postinitieel onderwijs biedt een vervolg op het initiële onderwijs en heeft een sterk vraaggestuurd karakter. "Dit moet je leren" heeft plaatsgemaakt voor "Wat wil je leren?" De meeste van deze opleidingen worden door de faculteiten verzorgd in samenwerking met het beroepsveld en andere universitaire instellingen. Naast het Hoger Onderwijs Voor Ouderen, spreken we van 'postdoctoraal onderwijs', 'postacademisch onderwijs' en 'contractonderwijs'.